

هیدروسفالی

هیدروسفالی در پزشکی به وضعیتی گفته میشود که مایع مغزی نخاعی - تولید شده بیش از اندازه در بطنهای مغزی و دیگر حفره های مغز انباشته میگردد و منجر به افزایش حجم آنها میشود. این افزایش حجم اشغال شده توسط مایع در سیستم عصبی مرکزی و به ویژه مغز میتواند ناشی از اختلال در توزیع، تشکیل، جریان یا جذب مایع مغزی نخاعی باشد و پیامد آن افزایش فشار درون جمجمه و آسیبهای مغزی و مرگ است. به طور مرتب مغزی نخاعی در اطراف مغز و نخاع در حال چرخش است و مواد مغذی را در اختیار سلول های عصبی قرار می دهد و مواد حاصل از سوخت و ساز را دور می کند. اگر گردش این مایع به عللی دچار وقفه شود یا بیشتر از مقدار نیاز تولید شود، تجمع بیش از اندازه آن موجب افزایش فشار درون مغز می شود. در نتیجه استخوان های جمجمه برای سازگاری به اطراف کشیده می شوند و سر از حد طبیعی بزرگ تر می شود.

علائم هیدروسفالی در سنین مختلف متفاوت

است:

- هیدروسفالی در کودکان زیر دو سال به خاطر باز بودن درزهای استخوان جمجمه منجر به بزرگ شدن غیرطبیعی در جمجمه شده ولی در بزرگسالان با اختلال در راه رفتن و حافظه نمود مییابد.
- هیدروسفالی در کودکان بیشتر بعلت ناهنجاری مادرزادی یا خونریزی و عفونت نوزادی داخل بطنی پدید می آید. بزرگ شدن بالای سر همراه با نازک شدن استخوانهای جمجمه و جدا شدن درزها و در موارد پیشرفته تر اختلال در حرکت چشمها و مشکل در تعادل و راه رفتن کودک دیده میشود
- در شیرخواران به صورت افزایش سریع در اندازه دور سر یا بزرگ شدن غیر طبیعی اندازه سر دیده می شود.
- در کودکان و بالغین علائم افزایش فشار درون جمجمه مانند سردرد ، استفراغ ،

تهوع ، انحراف چشمها به پایین ، اختلال در تعادل ، کاهش حافظه ، خوابآلودگی و یا کما میباشد.

- در بزرگسالان بی اختیاری ادرار ، اختلال در راه رفتن ، گیجی و منگی می تواند دیده شود.

درمان هیدروسفالی

در موارد خفیف بیماری، ترکیبات دارویی که موجب کاهش مایع مغزی نخاعی می شوند، تجویز می گردد در موارد پیشرفته، روش های دارویی کمک چندانی نمیکند و درمان اصلی جراحی است که در آن عامل ایجاد کننده بیماری حذف می شود مثلاً اگر توموری موجب انسداد و هیدروسفالی شده باشد آن را خارج میکنند.

کاربردی ترین روش درمان، قراردادن شنت(لوله ای ظریف) در جمجمه است که مایع اضافی را از مغز به حفره دیگری در بدن منتقل می کند و بدین ترتیب سر به تدریج به حالت طبیعی بر می گردد.

هیدروسفالی

واحد آموزش به بیمار

منبع برونر سوارث 2022

پشت گوش (جهت کاستن خطر عفونت ناشی از استفراغ و عرق حمایت از سر کودک هنگام جابجایی جهت جلوگیری از صدمه و فشار به گردن.

مصرف کامل دوره آنتی بیوتیکی تغذیه کودک هیدروسفال باید به مقدار کم و در دفعات زیاد باشد بعد از تغذیه به علت احتمال استفراغ کودک باید به پهلو گذاشته شود این کودکان باید از انجام فعالیت هایی مثل فوتبال که احتمال صدمه به سر زیاد است، خودداری کنند.

عوارض شنت گذاری:

تب، عفونت، قرمزی اطراف شنت گذاری درمان توانبخشی: بسیاری از کودکانی که بیماری آنها به موقع تشخیص داده شده و درمان شده اند، با اقدامات بازپروری، فیزیوتراپی، گفتاردرمانی و کاردرمانی توانسته اند زندگی عادی و طبیعی داشته باشند به طور کلی با درمان به موقع، بیماران مبتلا به هیدروسفالی قادر به زندگی عادی و طبیعی خواهند بود.

آموزش مراقبت از کودک هیدروسفال

وضعیت بعد از شنت گذاری باید طوری باشد که از تخلیه مناسب شنت جلوگیری نکند.

کودک باید به طرف سالم خوابانده شود. متناوبا کودک باید جابجا شود.

نگهداری کودک بصورت تمیز و خشک(به خصوص اطراف چین های گردن و